

MARIBORSKI

Cena 1 Din

VEČERNIK

„JUTRA“

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Telefon uredništva 2440, uprave 2465
 izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri / Velja mesečno prejemnik
 v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglaš po ceniku / Oglaš
 sprejema tudi oglašni oddelček „Jutra“ v Ljubljani / Poštni čekovni račun št. 11.409

Abesinski vdor v Eritrejo in Somalijo

Nasprotujoče si in nejasne vesti s severnega bojišča — Aksuma Italijani še niso zavzeli — Napad Abesincev na Adigrat in Aduo — Poizkus obkolitve Italijanov — Uspehi abesinskega letalca

Na severu pol milijona mož

LONDON, 10. oktobra. Z abesinskega severnega bojišča prihajajo včeraj in danes zelo nasprotujoče si vesti, ki ne dopuščajo zanesljivega pregleda, vendar je gotovo, da se je italijansko prodiranje v Abesinijo ustavilo, ker so Italijani našli na redne čete abesinske vojske, katere so zasedle utrjene postojanke v gorah. Abesinci se tu utrjujejo pod tehničnim vodstvom švicarskih častnikov. Na vseh važnih mestih so zgradili utrjene postojanke, katere bo mogoče zavzeti le v boju moža proti možu. Ker so v Adis Abebi spoznali, da so vrgli Italijani svoje glavne sile na sever, so sedaj tudi Abesinci koncentrirali tamkaj skoraj polovico svoje vojske. Zatrjuje se, da imajo z rezervami 500 do 6000 ti-soč mož, med katerimi so najboljše čete, celo cesarjeva garda.

Aksum še ni zavzet

Namera Abesincev na severu je stalno vznemirjala Italijane in jim ne dovoliti, da bi zasedena ozemlja utrčili. Dasi so v Italiji včeraj že burno in bučno proslavljali zavzetje svetega mesta Aksuma, ga Abesinci še vedno niso pustili iz rok in ga branijo z naravnost nadčloveško hrabrostjo. Italijanom se je res posrečilo za trenutek vdreti v severna predmestja, bili so pa strahotno poraženi in vrženi nazaj. Sama italijanska povelja priznavajo, da ima Italija v bojih z Aksum velike izgube. Abesinci so se neverjetno naglo privadili modernemu bojevanju in so sedaj te svoje nove pridobitve dobro združili s svojo silno hrabrostjo.

Strašen napad na Adigrat

Abesinske severne čete so včeraj nedolga prešla v napad pri Adigratu, vdrle v mesto in pobile skoraj vse Italijane. Priznati se mora, da so se Italijani tu silno hrabro branili, toda pred abesinsko odločnostjo so se morali na posled vdati. Ostanke italijanske vojske so v paničnem begu sredi noči zapustili Adigrat, katero so pa Abesinci proti jutru po neki vesti zopet zapustili, tako da sedaj usoda Adigrata še ni čisto jasna.

Abesinci spet v Aduo?

Istovčasno, ko so abesinske čete napadle Adigrat, so pod vodstvom rasa Sejuma tri abesinske čete navalile na Aduo. Posrečilo se jim je zopet vdreti v mesto in ga za nekaj časa zasedli. Poročila o tej akciji so doslej še precej nejasna. Dočim poročajo iz nekih virov, da so Abesinci zavzeto Aduo obdržali in so se Italijani morali umakniti na sever, poročajo iz drugih virov, da so Italijani Abesince znova pregnali in prodrli celo več kilometrov dalje od črte, ki so jo prej držali. Velika razlika je tu med abesinskimi in angleškimi ter med italijanskimi poročili.

Abesinci vdrli v Somalijo

ADIS ABEBA, 10. oktobra. Na skrajnem jugu Abesinije so abesinske čete na-

padle Italijane in zavzele mesto Dolo, ki leži že v italijanski Somaliji. Italijani so se tu umaknili in so abesinske čete na pohodu proti jugu v italijansko ozemlje. Na jugovzhodu Italijani niso nikjer napredovali. Zasedene imajo le neznatne in brezpomembne abesinske predele. Na skrajnem vzhodu so ostali Italijani na gori Musali, ki pa leži čisto blizu eritrejske meje in ni v zvezi z notranjim abesinskim pogorjem. V Ogadnu je zbranih sedaj 300.000 Abesincev, ki čakajo na prihod Italijanov na utrjenih postojankah. Tu hočejo Abesinci izvesti Italijane v puščavsko ozemlje, ki jim ne bo nudilo potrebnega terenskega kritja.

Vdor za hrbet Italijanov

LONDON, 10. oktobra. Abesinska »četa smrti«, ki šteje okoli 20.000 mož, se še vedno dobro drži v italijanski Eritreji, vendar pa so v Abesiniji v skrbah za njeno usodo. Ta četa je vdrila v italijansko kolonijo čisto na svojo roko in prodrla mnogo dalje, kakor so prodrla italijanske čete na abesinsko ozemlje. Po zadnjih poročilih je cilj te čete železnica Masava—Asmara, katero hočejo prese-

kati in s tem odrezati italijansko severno armado od morja. Istovčasno pa poročajo, da je skoraj 100.000 mož štejoča abesinska vojska vdrila v Eritrejo zahodno od Aksuma do meje Sudana in je njen namen priti italijanski armadi za hrbet. Italijani se dobro zavedajo nevarnosti, ki jim preti s strani te vojske in »čete smrti« in je zaradi tega general de Bono včeraj sam odpotoval na fronto, da uredi vse potrebno za zavarovanje. Takoj so bili odposlani iz središča pri Adui močni oddelki italijanske vojske na zahod. Toda to ozemlje je silno divje in se v njem še nikoli niso pojavile nobene evropske čete.

Abesinski letalec

ADIS ABEBA, 10. oktobra. Neki abesinski letalec je včeraj izvršil drzen polet nad vsemi italijanskimi postojankami na severu in jih fotografiral. Zasledovala ga je cela eskadrila italijanskih letal in ga obstreljevala, a brez uspeha, pač pa je on sestrelil neko italijansko letalo. Na jugu sta dve italijanski letali trčili skupaj in padli na abesinsko ozemlje.

Odločilno zasedanje Društva narodov

Avstrija in Madžarska se sankcijam nočeta pridružiti

Plenarna seja v Ženevi

ŽENEVA, 10. oktobra. Plenarna seja Društva narodov se je pričela včeraj ob 18.20 pod predsedstvom češkoslovaškega zunanjega ministra dr. Beneša, ki je podal najprej ekspozice o dosedanjem delu in odredil nato debato o poročilu odbora šestih in trinajstih glede uporabe sankcij proti Italiji. Kakor je znano, je svet Društva narodov soglasno proglasil Italijo za napadalno. Predsednik je pozval delegate posameznih držav, naj izjavijo svoje stališče do sklepov in predlogov sveta, vendar pa se naj oglašijo le tisti, ki s sklepi in predlogi ne soglašajo. Oglašila sta se zaenkrat samo delegata Avstrije in Madžarske, ki sta izjavila, da sta Avstrija in Madžarska sicer zvesti Društvu narodov, sta pa obenem tudi tako tesno, zlasti gospodarsko vezani z Italijo, da se izvajanja sankcij ne bi mogli pridružiti. Seja je bila po teh govorih zaključena in se nadaljuje danes ob 10. uri.

Angleška vlada o sankcijah

LONDON, 10. oktobra. Angleška vlada je včeraj razpravljala o splošnem položaju in o sankcijah proti Italiji. Poroča se, da je sprejela predloge, po katerih naj se prepove članicam Društva narodov vsak nakup kakršne koli blaga v Italiji. Nadalje naj se Italiji onemogoči vsi tuji krediti. Prepovedal bi se izvoz sirovin v Italijo, posebno tistih, ki služijo za izdelavo orožja, streliva in drugega vojnega materiala. Prekinitev diplomatskih odnosov vlada zaenkrat še ni predlagala, ker bi s tem onemogočila vsaka nadaljnja diplomatska pogajanja.

Prvi udarec Franciji

Glede odgovora Francije zaradi sodelovanja v Sredozemskem morju, je angleška vlada ugotovila, da je precej nejasen. Odgovor kaže, da hoče Francija razčiščenje zavlačevati. Vendar bo šla Anglija dalje svojo pot in se bodo posledice francoskega laviranja pokazale v postopanju Anglije najbrže že 21. t. m., ko prenehajo za Nemčijo vse obveznosti do Društva narodov. Tedaj bo Anglija lahko popolnoma desavuirala Francijo glede izvajanja locarnskega pakta.

Sankcije že v teku

LONDON, 10. oktobra. Angleška vlada bo še ta teden nadaljevala včeraj započeto sejo. Parlament se pa snide 22. t. m. in bo razpravljal le o zunanjepolitičnem položaju. Angleško trgovstvo se že pripravlja na sankcije proti Italiji, a tudi ameriško se jim pridružuje. Zelo v škripcih je Italija za premog, ker se angleški, poljski in nemški premogovniki vsi tuji krediti. — Prepovedal bi se izvoz sirovin v Italijo, posebno tistih, ki služijo za izdelavo orožja, streliva in drugega vojnega materiala. Prekinitev diplomatskih odnosov vlada zaenkrat še ni predlagala, ker bi s tem onemogočila vsaka nadaljnja diplomatska pogajanja.

VPOKLIC V FRANCIJI

PARIZ, 10. oktobra. Zaradi mednarodnega položaja vpokliče Francija dva letnika rezervistov.

Če bi jih imeli... V svojem govoru v Slovenjgradcu je dejal g. minister brez portfelja dr. Miha Krek: »Tudi v sreskih samoupravah, še bolj pa v banovinskih naj ljudstvo pride do vodilne besede po svojih svobodno izvoljenih zastopnikih.« Če bi te samouprave sploh obstojale, pa jih ni in jih — ne bo.

Mladi kralj na grobu svojega očeta

TOPOLA, 9. oktobra. Danes se je na Oplencu vršil svečan obletni parastos za blagopokojnim Viteškim kraljem Aleksandrom I. Zediniteljem. V kapelici, v kateri je grob, gori že ves čas svetiljka, ki jo je prižgal mladi kralj Peter II., ko je prvič prišel obiskat očetov grob in se razjokati ob njem. Okoli groba so bile položene sveže rože iz šumadijskih vrtov. Ob 10. uri se je začela svečana služba božja. Nad cerkvijo sta krožili dve eskadrili bombarderjev. Nekoliko pred 11. uro je privozil avtomobil in iz njega je prvi stopil Nj. Vel. kralj Peter II., takoj za njim pa Nj. Vel. kraljica Marija s kraljevičem Tomislavom. Godba je zasvirala himno, letala so krožila nizko in metala na zemljo šopke svežih cvetic. Takoj za njim je privozil drugi avto z Nj. Vis. knezom Arsenom, špansko infantko Beatrico in kraljevičem Andrejem. V tretjem avtomobilu se je pripeljal Nj. Vis. knez namestnik Pavle s princeso Olgo in princem Nikolajem. V naslednjih avtomobilih so se pripeljali vojvodinja meklenburška in kraljevo spremstvo. Čim je kraljevska rodbina stopila v cerkev, se je začela svečana žalna slovesnost. Med žalno svečanostjo so člani kraljevske rodbine držali v rokah prižgane velike sveče. Na čelu je stal Nj. Vel. kralj, zraven njega Nj. Vel. kraljica, nato kraljeviča Tomislav in Andrej, kneginja Olga in knez Nikolaj, španska infantka Beatrica, meklenburška vojvodinja, Nj. Vis. knez namestnik Pavle in knez Arsen. Po končani svečanosti so vsi člani kraljeve rodbine odšli v kripto na grob kralja Aleksandra. Prvi je stopal kralj Peter II. s šopkom svežih nageljnov v roki. Nj. Vel. kralj Peter II. in kraljica Marija sta položila šopke na grob, pokleknila in poljubila hladni mramor ter vsa strta pomolila nekaj minut. Kraljevič Tomislav je položil na grob šopek svežih vrtnic, kraljevič Andrej pa šopek vijolic. Tudi princa sta pokleknila, poljubila mramorno ploščo ter klečala nekaj minut pred grobom.

Nov mednarodni konflikt na vidiku

BERLIN, 10. oktobra. Tu poročajo, da je angleška vlada odpovedala pogodbo o tangerskem statutu, ki bi se bila sicer letos 14. novembra avtomatično podaljšala za nadaljnjih 12 let. Odpoved je sporočila sopogodbenicam Franciji in Španiji s posebno noto, v kateri je svoje postopanje tudi utemeljila. Stori je to pod pritiskom sedanjih dogodkov v Afriki in v Sredozemskem morju. Ako ne bi bilo abesinske vojne, bi bila ta vest največja senzacija za svetovni tisk. Pri tem vprašanju je zainteresirana najbolj Španija, pa tudi Francija. Stališče Francije je že znano; Francija ugotavlja, da ohraniti statut veljavnost avtomatično vse dotlej, dokler se ne sklene nova pogodba. V diplomatskih krogih se med tem zatrijuje, da je docela izključeno, da bi se do 14. novembra mogla skleniti nova pogodba o upravi Tangerja, zato se lahko zgodi, da bo po tem dnevu ostal afriški Tanger brez gospodarja. Ta položaj bi gotovo izkoristila katera izmed zainteresiranih držav, verjetno Anglija sama, ter Tanger anektirala, kar bi povzročilo nove komplikacije v mednarodni politiki.

Domači razgledi

Veličastna komemoracija na Glavnem trgu

Dvajset tisoč Mariborčanov se je sinoči poklonilo spominu mrtvega kralja in znova priseglo vdanost in zvestobo kralju Petru II.

Jesenski mrak, ki se je mešal z blede dimi luninimi žarki, je legal sinoči na utrjeno mesto, ko so se zbirale množice tisočev na Glavni trg k spominu na svetilišče, kamor so prišli moliti za svojega kralja dvajsettisoči Mariborčanov. Naglo se je polnil prostorni Glavni trg in še so prihajale množice z vseh strani, v dolgih procesijah je prihajala srednješolska mladina, prihajali so vsi brez razlike stanu, prihajali so bogataši, prihajali so delavci v umazanih oblekah naravnost od dela iz tovarn.

Ko so se zlivali tisoči na določena mesta, so se zbirali na Rotovškem trgu predstavniki javnega mariborskega življenja. Med njimi je bil mestni poveljnik general Hadžič, škof dr. Tomažič, oba okrajna načelnika dr. Šiška in Pero Popovič, bivši mariborski župan dr. Lipold z gospo, predsednik okrožnega sodišča dr. Žihar, šef državnega tožilstva dr. Zorjan, šef mariborske policije Radošević, šef davčne uprave Prelog in drugi, kakor tudi zastopniki vseh mariborskih nacionalnih, kulturnih, socialnih, stanovskih in gospodarskih organizacij. Bolečino je združila vse brez razlike vere in poklica. Zbrali so se na Rotovškem trgu tudi vsi člani mestnega sveta z županom dr. Juvanom na čelu in zastavonoše raznih organizacij. Ob napovedani uri so se vsi predstavniki javnosti podali pod vodstvom mestnega župana na določena jim mesta pred magistratom na Glavnem trgu, ki se je med tem spremenil v mirno valujoče morje v jesenski noči.

Po danem znamenju o pričetku spominke svečanosti so presunila grobno tišino na vsem prostornem trgu rezka vojaška in gasilska povelja. Vojaška

godba je zaigrala »Molitev«. Njeni tužni akordi so rezali bolečino še globlje v srca vseh dvajsetih tisočev. Nato je imel član mestnega sveta, prof. dr. Sušnik, primerno recitacijo. Vojaška godba je zaigrala žalostinko, nakar so pevske zbori lpavčeve župe pod vodstvom g. Horvata zapeli Jenkovo »Molitev«. Sledil je nato naslednji županov spominski nagovor, iz katerega med drugim posnemamo:

»Prišli smo, da izpovemo svojo veliko ljubezen, udanost in zvestobo državi, narodu in kraljevskemu domu. Izpovedali smo svojo globoko hvaležnost njemu, katerega življenje je bila ena sama velika skrb in eno samo veliko delo za napredek in zedinjenje jugoslovenskega naroda. Že kot mladenič je vodil svoj narod od zmage do zmage, pripravljaj narodno zedinjenje in ko je koncem svetovne vojne napočil dan svobode in so se zedinili trije bratje v eno veliko državo, je bilo njegovo življenje posvečeno našemu narodu in naši veliki državi, da bi jo napravil močno in složno na znotraj ter spoštovano in upoštevano na zunaj. Naš veliki kralj je za svoj narod živel, trpel in končno tudi preli svoj srčno kri na oltar domovine. Naj bo spomin na umrlega velikega kralja resen opomin tudi nam vsem, da hodimo po njegovih potih, da sledimo njegovemu vzgledu in da čuvamo njegovo zadnje sporočilo, da delamo složno vsak na svojem mestu, vsak v svojem poklicu za veliko, močno, složno, zedinjeno Jugoslavijo. To obljublamo danes in prisegamo v smislu njegovega zadnjega naročila. Kralj je mrtev in počiva v svetem hramu na Oplenju in tjakaj romajo dan na dan njegovi zvesti Jugoslavlani, da se poklonijo njegovemu spominu, njegovemu velikemu delu in obljublajo zvestobo njemu in njegovemu sporočilu. Tako živi njegov duh še vedno med nami in njegov zadnji dom ostane za ves jugoslovenski narod božja pot, ob njegovem grobu bomo črpali v vseh dobrih in težkih časih tolažbo in pogum za delo in napredek naše velike države. Ko smo se danes poklonili spominu viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja, naj pa tudi pohite naše misli na Dedinje,

kjer biva njegova osirotela rodbina in kjer se pripravljala naslednik prestola kralj Peter II. za svojo vzvišeno nalogo, da prevzame s polnoletnostjo v svoje roke krmilo naše države. V odkriti ljubezni želi nacionalni in patriotski Maribor svojemu mlademu kralju vso srečo in obilo božjega blagoslova. Oklenimo se z vso ljubeznijo prestola svojega mladega kralja prav tako udano, kakor smo bili udani njegovemu vzvišenemu očetu, prisežimo danes njemu svojo večno zvestobo in zaključimo to lepo

slavnost z vzklikom: »Živel kralj Peter II.«

Ob županovem vzkliku, ki ga je trikrat vzkliknila tudi množica, je zažarelo na magistratu v električnih lučkah opozorilo: »Čuvajmo Jugoslavijo!« Vojaška godba je zaigrala državno himno, s katero je bila zaključena sinočnja veličastna žalna manifestacija. Počasi so se razšle množice. V srcih vseh pa je počivala težka in žalostna misel na pokojnega kralja, ki je daroval svoje dragoceno življenje za nas in našo domovino.

Grobница judenburških žrtev

Sklepi odbora za odkritje spomenika slovenskih fantov v Judenburgu v Avstriji

V ponedeljek 7. t. m. so se na poziv pripravljalnega odbora Zveze bojevnikov sestali v mestni posvetovalnici ljubljanski bivši vojak 17. pešpolka, nadalje bivši vojak iz drugih polkov ter drugi ugledni meščani.

V imenu pripravljalnega odbora je poročal g. dr. Kamušič o akciji Judenburžanov za postavitev spomenika našim slovenskim vojakom, ki so umrli med svetovno vojno v Judenburgu. Kakor so Judenburžani iz lastnega nagiba vsa leta po vojni skrbeli za grobove naših fantov in mož, ki počivajo na judenburškem pokopališču z enako pieteto kot za svoje lastne grobove, tako so sedaj na pokopališču pripravili lepo kapelo v kateri je vzdignjena grobnica. Tu bodo položeni k večnemu počitku zemeljski ostanki naših slovenskih vojakov. Kapelo krasi krasna fresa akad. slikarja Thome, v oltarno mizo nad grobnico pa je vzdignjena marmornata plošča, na kateri so vklesana imena vseh 83 slovenskih vojakov. Preureditev kapele so izvršili Judenburžani na lastno pobudo in niso zahtevali od Slovencev nobenega doprinosa k zadevnim stroškom. Ob splošnem pritrdjanju pa je bilo sklenjeno, da bomo mi Slovenci sami prevzeli nase stroške za preureditev kapele, ker bo grobnica predvsem služila za večni počitek naših slovenskih ljudi, bivših vojakov. Na ta način se bomo dostojno oddolžili Judenburžanom za njihovo plemenito delo in počastili obenem spomin naših umrlih rojakov-vojakov.

Zaradi preskrbe potrebnega denarja se je izvolil poseben odbor, sestavljen iz bivših vojakov 17. pešpolka in drugih uglednih Slovencev. Ta odbor bo izvedel nabiralno akcijo po Sloveniji in bo tudi odposlal k blagoslovitvi grobnice, ki bo

27. tm. v Judenburgu, posebno deputacijo. Z ozirom da gre tu za slovensko čast in jugoslovanski ponos, ne bomo dopustili, da bi morali tuji državljani nositi stroške za napravo skupne grobnice slovenskih vojakov. Zato je pričakovati, da bo vsak Slovenec in vsako slovensko podjetje poslalo svoj prispevek. Ker pa je samo malo časa na razpolago, so vsi naprošeni, da nakažejo svoj prispevek čimprej na knezoškofjski ordinarijat v Ljubljani z označbo, da je prispevek namenjen za judenburški spomenik. Imena dajovalcev bodo objavljena.

Sportna gibanja

Varaždinski lahkoatleti v Mariboru. V nedeljo 13. t. m. dopoldne bo na stadionu SK Železničarja zopet zanimiva lahkoatletska prireditev, in sicer bodo merili svoje moči lahkoatleti varaždinske Slavije in SK Železničarja.

Zopet za točke. Tekmovanje za nogometno prvenstvo mariborskega I. razreda se nadaljuje v nedeljo 13. t. m. Na stadionu SK Železničarja se bosta srečala ISSK Maribor in SK Železničar.

Lahkoatletski dvoboj Gradec : Ljubljana bo v soboto 12. in v nedeljo 13. t. m. v Ljubljani.

Primorje suspendirano! Nogometni savez se je na svoji zadnji seji bavil s tekmo Gradijski : Primorje, ki se je, kakor znano, končala neodločeno 2 : 2. Na tej tekmi so se odigrali dogodki, ki so dali Gradijskemu povod, da je proti verifikaciji tekme protestiral pri JNS. Nogometni savez je sedaj sklenil, da zaradi teh dogodkov suspendira Primorje. Istočasno so suspendirani tudi igralci Slamič in Bertonec ter vodja nogometne sekcije Primorja.

Kulturni razgledi

Peter Malec:

Cezar von Arx: „Izdaja pri Novari“

„Izdaja iz ljubezni do domaćije in grude.“ Cezar von Arx je eden tistih redkih švicarskih dramatikov, ki si je začel bistriti duha o gledališki umetnosti prav pri osnovnih pojmi. Izhaja iz neke prastare solothurnske kmetijske hiše. Že kot diaka ga je zanimala predvsem peštra dramatična zgodovina švicarskega naroda, a ob tem zanimanju je raslo hkrati tudi nezasišeno veselje do gledališča. Kot 19letni študent je napisal svojo prvo narodno igro, katero je vpriporil s svojimi sošolci sprva v Baslu in kasneje še v Brnu. Doma, v Švici, so postali nanj pozorni! Strast do gledališča je postajala čimdalje večja! Po maturi se je predal vsega gledališču. Učil se je gledališke abecede kot inspicijent sprva v Baslu, a po enem letu ga srečamo že kot dramaturga in režiserja v Leipzigu v »Starem Teatru«, kjer si je v resnici nabral ogromnega znanja in dozor v zrelega gledališkega človeka. Po treh letih praktičnega dela se je umaknil na svojo graščino ob nekem jezeru v Aarau, kjer živi in piše še danes. Dandanašnji je eden najmočnejših švicarskih dramatikov in njegova dela se igrajo doma od vseh avtorjev še največ in z največjim uspehom.

Njegovo prvo večje delo je kmečka komedija »Rdeča Švicarka«, s katero so gostovale razne švicarske diletantske trupe doma in v tujini. Delo, čeprav za-

četniško, je pokazalo vendarle že velikega in resnega gledališkega poznavalca. V prvi očitnejši vrh pa se je pognal ta mladi poet s svojo slavnostno narodno igro »Švicarji«, ki mu je zanesla ime daleč preko rodnihi meja. S tem grandioznim delom, ki je zelo v Švici tik pred svetovno vojno velike uspehe, je dokazal Arx, da tiči v njem tudi močan režiserski talent. Mimo slavnostnega nastopjenja te mogočne narodne igre je pokazal Arx koj zatem veliko dramatično silo v igri »Istorija generala Johanna Augusta Sutterja«, ki je čakal v starosti ves betežen pred »belo hišo« v Washingtonu desetletja zama na svojo pravico in šel ob nji v propast, prav kakor pred njim Kleistov »Mihael Kohlhaas«. General Sutter, zgrajen ob fantastičnih, bogatih slikah, katerih tehnika spominja na Büchnerja, pri katerem se je tudi šolal, je nekaka tragedija življenja in pravice, ki znanja je najti v tem delu. Drugi veliki vsebuje do mozga pretresujoče scene, in ki je našla domala po vseh večjih evropskih odrih glasen odmev. Ne samo globoko doživljanje, temveč tudi ogromno znanja je najti v tem delu. Drugi veliki uspeh je prinesel Arxu njegov »Operni bal 13«, dramatično na moč zanimivo obdelana špijunska afera o avstrijskem oberstu Redlu. Zatem se je povrnil Arx spet k narodni ljudski igri. Njegova kmečka ljubavna komedija »Ptičji žri ali

orkni!« roma danes prav kakor pred desetimi leti brez konca in kraja po vseh švicarskih diletantskih odrih.

Hkrati s temi deli pa je rasla duhovna sila njegovih iger, čigar poslednja: »Izdaja pri Novari« pomenja ogromno silo in poznanje tehnike prav kakor pretresljivo oblikovanje človeških usod. — Zdravi, polnokrvni ljudje so tukaj nosilci močno razgibanega dramatičnega dejanja, ki ga požene pesnik v tretjem dejanju z napetostjo v najvišji vrh. Švicarska je sicer snov, okolje in ljudje v »Izdaji«, toda mnogo obetajoče sile tega obsejenega teatarskega človeka Cezarja von Arxa, katerega pesniška pot se je od »Švicarke« do »Izdaje« na moč poglobila in oplodila, so občečloveške in stoje nad vsako ozko domorodnostjo.

Zdaj končuje Arx troje dram, kjer povsod obravnava udar zapostavljenih ljudi proti »višjim glavam«, ki se branijo zadostiti pravici in dolžnostim teh malih ljudi.

Borba kmeta za njegovo kmetijo in zaplato zemlje je vodilna misel te drame. Erni Turman, reven kmet iz Urija, mora težko garati, da je v moči preživeti svojo mater, ženo in otroka. Na mah mu zagreni sicer mirno življenje njegov lastni brat Gilg, ki se potika in preživlja po svetu, kakor cela kopa njegovih rojakov kot žolnir v tujih vojskah. Gilg je že zdavnaj zapeljal naskrivoma bratovo ženo, pravo neugnano hudičevno žensko. Prisili brata, da mu mora neutegoma izplačati njegov kos dediščine. Kmetija tega ne domore! Zato mora Erni Turman, če hoče ohraniti posestvo otroku, z doma med žolnirje. Da reši hišo in posestvo, postane v francoskem bojnem taboru pri

Novari — izdajalec. Tega dejanja nihče ne odpusti! Kot Judež beži iz dežele v deželo na svojo domaćijo. Tu ga zalezejo poglavarjevi biriči, potem ko ga je izdala njegova lastna žena — kajti na Tumannovo glavo je razpisanih 300 goldinarjev. Erni Turmann se žrtvuje in preda krvnikom, da tako reši kmetijo: »Vse za kmetijo in kmetijo za otroka!« Na eni strani vidimo v tej tragediji neskončno Turmannovo ljubezen ter zvestobo do svoje zemlje, na drugi strani pa neizprosno borbo Gilga s svojim starejšim bratom za rodno zemljo.

V Gilgu je posebejieno tragično brezdomnje drugega sina sleherne kmetijske hiše, ki je iztrgan iz nje, dokler je na domaćiji še prvorojenec. Onstran dobrih in zla sili v Gilgu na dan prvotni nagon po grudi in prične riniti, gnan od neke nadzemske sile, brata s kmetije. V tem elementarnem nagonu po zemlji je iskati tudi vzroka, zakaj se je spečal Gilg, preden je bil odšel med žolnirje, z bratovo ženo in si jo osvojil. Bodoči dedič te kmetije je v resnici sin »izkoreninjenca«. S tem se je Majlandcev mezd-nik krado ma vtihotapil in zakoreninil v zemljo, ki ni bil v moči doseči po človeški postavi.

Tragedija je vsa prepletena z močnimi ljudmi, s strastjo, častjo — z ljubeznijo do grude — ljubezen, ki koreniti globlje kot vse preostale sile človeškega srca, in sega še tja preko groba.

Za čudo, s kakšno težo in zagonom kleše in oblikuje ta mladi švicarski pesnik sceno za sceno v čimdalje hujši porast in kako ume odeti svoje like v ozračje njihovega sveta — to mu daje ime velikega dramatičnega poet.

Mariborske in okoliške novice

Slovo Bojana Medvena

Té dni zapušča Maribor gledališki igralec Bojan Medven. Z njim odhaja priljubljen, ambiciozen, nadarjen igralec, ki je več let deloval na tukajšnjem odru. Še dobro so v spominu nekateri njegovi prav posrečeni liki v operi in opereti, pa tudi v drami od Spalanzanija v »Hoffmannovi pripovedkah« pa do Diviška v »Okencu«. Posebno so mu uspeli liki, v katerih prihaja do izraza fantovska mladostna razvnetost in razživljenost. Bojan Medven je žel lepe uspehe že v beograjski opereti in pozneje v ljubljanskem gledališču ter se je tudi v Mariboru dobro usidral, četudi se mu je vse premalo nudila možnost, da bi se še višje povzpél v tistih likih in vlogah, ki mu ležijo. Z Bojanom Medvenom, ki odhaja na Dunaj, da tamkaj izpopolni svoje študije pri slovitom glasbeniku prof. Kraemerju, izgublja mariborsko gledališče odličnega člana. Ob slovesu iz Maribora mu želijo vsi njegovi prijatelji, ki so mu priredili pristrčno odhodnico, da bi se čim prej zopet vrnil v Maribor.

Med zajtrkom umrl. Posestnik Anton Požega iz Cogetine v Slovenskih gorah je skupno z domačimi zajtrkoval. Nenadoma je otrpnil in se ni premaknil. Prestrašeni domači so ga takoj preiskali, toda posestnik Požega je bil mrtev; žadela ga je kap.

Sprememba posestev. Trgovca Feliks in Erik Büdefeldt sta kupila od posestnika Ivane Weberjeve dve parceli v iznosu 4116 kvadratnih metrov v Kosarjevi ulici za 102.800 Din.

Velikega tujsko-prometnega pomena bo nova planinska cesta, ki pojde iz Ruš na Činžat in odtod na Klopni vrh. Te dni so pričeli z nadaljevanjem že pričetih gradnje in bodo po novi planinski cesti lahko vozili tudi avtomobili.

Kaj je novega v Kamnici? Naša šola se je povečala za dva razreda, pokopalnice se je preuredilo in prenovilo, električna razsvetljava pa se je iz Kamnice podaljšala do Lovrenčičeve gostilne v Rošpohu.

Spored ciklusa predavanj društva »Nanos« od 13. do 19. oktobra v Narodnem domu: Nedelja ob 10. uri: Delovanje blagopokojnega kralja Aleksandra I. Zedinitelja med svetovno vojno. Predava g. R. Rehar. Ponedeljek: Ob 20. uri predavanje g. Druškovičeve »Žena v službi domovine«. Torek: Ob 20. uri predavanje g. dr. Antona Dolarja »O koštem plebiscitu«. Sreda: Ob 20. uri predavanje »Solidarnost mladine in jugoslovanska bodočnost«. Predava g. prof. Lojze Bizjak za mladino. Četrtek: Predava g. dr. Ivan Marija Čok iz Beograda. Petek: Referati gg. R. Golouha, grada. Petek: Referati gg. R. Golouha, prof. Bizjaka in dr. Fornazariča. Sobota: Referati gg. dr. Čermela, dr. Vrčona in dr. Dekleve iz Ljubljane. Udeležite se vseh teh predavanj v polnem številu! Vstop prost!

»Nanos«, Danes ob 20. uri sestanek, obveze za vse člane.

V soboto zvečer vsi na trgatveno veselico k »Beli zastavi«, Studenci.

Nočno lekarniško službo imata danes v četrtek Vidmarjeva in Savostova lekarna, jutri v petek pa Minařikova in Königova lekarna.

Pobesneta krava strla starčku roko. Včeraj popoldne se je pripetila v Limbušu 68-letnemu viničarju Matevžu Frešerju zelo težka nesreča. Starček je na travniku pasel kravo in jo imel privezano na vrvi, to pa omotano okoli leve roke. Nenadoma pa se je krava splasila in pobesneta. Potegnila je za seboj starčka, ki ga je podrli na tla. Krava je vlekla pastirja več metrov za seboj, dokler se ni vrv pretrgala, kar je starčka rešilo gotove smrti. Frešer je obležal nezavesten z zlomljeno levo roko in odtrganim sredincem. Težko poškodovanega pastirja so prepeljali v mariborsko bolnišnico.

Lahko bi prišlo do katastrofe. Včeraj okoli poldneva je privozil v Kolodvorsko ulico neki osební avtomobil in zavozil čez cestni jarek v soho vrtnarja

Jemca. Sunek je bil tako močan, da je podrli 2 metra ograje in je soha tresčila v električni drog, na katerem se je utrjala žica, ki je padla čez cesto. Tudi električna luč se je zdrobila. Sunek je občutil tudi šofer, ki je s prsmi zlomil volan in čuti sedaj bolečine. Sreča v nesreči je, da takrat ni bilo na cesti nikogar, ker bi bila električna žica lahko povzročila katastrofo.

Krožnik z vrelo juho v glavo je vrgel 33-letni viničar F. P. v prepiru pri obedu Barbari Nekrepovi iz Košakov. Nekrepova je zadobila precejšnje rano na glavi.

S čevljskim nožem... Delavca Franca Ferka je napadel iz zasede neznan moški ter mu s čevljskim nožem prizadjal zabodljaje v desno stran prsi.

Blagajno je izpraznil poleg speče deklice. Plauc Milka, gostilničarka na Korški cesti 3, je prijavila, da ji je nekdo iz zaklenjene ročne blagajne, ki je bila v točilnici, izmaknil 500 Din gotovine. Ko je gostilničarka odšla včeraj dopoldne s svojim možem od doma, so izročili blagajno v varstvo 14-letni hčerki Gertrudi. Deklica pravi, da je poleg blagajne zadremala in ni videla, kdo je ukradel denar. Na delu je bil tudi dakti-lokop Grobin.

Tatvina obleke. Neznani storilec se je sinoči splazil v sobo delavca Henrika Črnka v Stritarjevi ulici in ukradel več oblek ter perila, tako da je Črnko oškodovan za okoli 1000 Din.

Z doma... Roza Krajncova s Koroške ceste 41 je policiji prijavila, da je včeraj neznanokam odšla z doma njena 9-letna hčerka Rozika Šauperlova, učenka drugega razreda osnovne šole. Deklica je odšla v cerkev k žalni maši, pa se ni več vrnila. To je ona Rozika, ki se je pred dnevi izgubila v Betnavskem gozdu in se je šele po nekaj dneh vrnila k zaskrbljeni materi. Sumili so, da je pogrešanka rj svoji teti v Razvanju kakor tedaj. Toda ko so Roziko tam iskali, je niso našli.

Mariborsko vreme. Relativna vlaga 93, maksimalna temperatura 18,6, minimalna 11,5, barometer 748.

DRŽAVNA RAZREDNA LOTERIJA.

Prvi dan žrebanja I. razreda 31. kola, dne 8. oktobra so bili izžrebani sledeči dobitki:

Din 30.000	91081
Din 20.000	48632
Din 10.000	1305 16411 88675
Din 5.000	15129 15578 55445 66960
Din 3.000	252 15236 29827 33014 48725
62163 63494 79397 92306	
Din 1.000	7481 30845 38239 39621 40712
41335 46773 53051 53406 54417 57237 68916	
75117 84194 86169 92293 96145	

Bančna poslovalnica BEZJAK, Maribor, Gosposka ulica 25.

Razne vesti

Smrt tajnika našega poslaništva na Dunaju. Včeraj ob 5.30 uri je umrl po daljši bolezni v nekem dunajskem sanatoriju tajnik jugoslovanskega poslaništva na Dunaju g. Miloš Sakovič.

Razpis služb pri DHB. DHB je razpisala natečaj za 70 uradniških pripravnikov. Prošnje naj se pošljejo do 25. oktobra centrali Državne hipotekarne banke v Beogradu.

K redukciji plač. »Vreme« piše: Po izjavah posameznih članov kraljevske vlade se bo izpremenila uredba o znižanju uradniških plač v nekaterih delih na ta način, da bodo posamezne določbe omiljene.

Plujске novice

Komemoracija za blagopokojnim vladarjem ob prvi obletnici tragične smrti. V počastitev spomina blagopokojnega kralja mučenika se je vršila v sredo 9. t. m. ob 9. uri v proštijški cerkvi sv. masha zažušnica, ki jo je daroval plujski prošt g. Ivan Greif ob številni asistenci. Žalne službe božje so se udeležili predstavniki vseh civilnih in vojaških oblasti, društev in korporacij, šolska mladina

vseh plujskih šol, ter množica ljudi iz Ptuj in okolice. Četa vojaštva pa je oddala v spomin salvo iz pušk. Po službi božji se je vršila žalna komemoracija na Tyrševem trgu ob veliki udeležbi ljudstva ter šolske mladine. Trgovine in drugi obrati so bile dopoldne zaprte, delo v državnih in samoupravnih uradih pa je celi dan počivalo. Od 9. do 10. in od 16. do 17. ure so gorele ulične svetiljke, zavite v flor. Mesto pa se je obleklo v praznično obleko in so plapolale zastave na pol droga.

Iz poštne službe. Pri pošti v Ptuj so imenovani: za uradniškega pripravnika Artur Pahor, za dnevnikaarje služitelje pa Franc Košmerli iz Ljubljane, Franc Fijavž iz Konjic in Franc Kureš od Sv. Vida pri Ptuj. — Premeščen je uradniški pripravnik Branimir Babnik od pošte Slovenjgradec k pošti v Ptuj. — Upokojen je zvanik Ivan Čuješ, umrl pa je zvanik Ivan Kozel.

Kmetijsko-obrtno razstavo v Ptuj so preteklo nedeljo na svečan način zaključili. Kakor smo izvedeli, je razstavo obiskalo — v številni šolske mladine — okrog 10.000 oseb. Uspeh te razstave je v vsakem oziru prav zadovoljiv, kar je zasluga razstavnega odbora, posebno na agilnih članov Joška Berliča, N. Toplaka ter aranžerja Antona Rossenfelda, ki je zelo okusno uredil poedine razstavne izložbe.

Fantovski pretep. V gostilni Franca Pernat v Šikolah pri Cirkovcah je prišlo preteklo nedeljo med vaškimi fanti do prepira in pretepa, pri katerem je več ranjenih; padel je tudi strel iz revolverja in zadel Štefana Brgleza iz Šikol v levo stran prsi, da je obležal v mlaki krvi. Smrtnonevarno ranjenega Brgleza so prepeljali v bolnišnico. Njegovo stanje je zelo resno. Strelca so orožniki že izsledili in ga prijavili sodišču v Ptuj.

Visoka Drava ogroža naselbine. Visoko narasla Drava dela tudi v plujskem okraju ob obrežnih naselbinah veliko škodo. Pri Sv. Marku niže Ptuj je celi južni del te vasi v nevarnosti. Dve hiši so že morali demolirati, sicer bi jih razburkano valovje odneslo. V nevarnosti so tudi ostale sosedne hiše, da postanejo žrtev deroče reke.

Sejem za prašice v Ptuj, ki se je vršil v sredo 9. t. m., je bil slabo založen, kupčija pa je bila srednja. Prignali so 119 svinj in 47 prascev, skupaj 166 ščetinarjev. Povprečne cene za kg žive teže za kilogram so bile naslednje: pršutarji 4.50 do 5, plemenske 4.25 do 4.50; prasci stari do 12 tednov so se prodajali po kakovosti od 50 do 100 Din komad. Prihodnji sejem za prašice bo 16. t. m.

Gospodarska življenje

Plačilo dospelih davkov

Opozorilo davčne uprave davkoplačevalcem

V smislu čl. 148. zakona o neposrednih davkih se objavlja, da dospo v IV. četrtletju 1935 v plačilo: A dne 1. X. 1935 IV. četrtletni obroki zgradarine, pridobnine, rentinne, družbenega davka, na neoženjene osebe, davka na poslovni promet in vojnice; B dne 1. XI. 1935 II. polletni obrok zemljarine. Prizadeti davčni zavezanci se opozarjajo, da te obroke v lastnem interesu poravnajo pravočasno, in sicer davke navedene ad A) najkasneje do dne 15. XI. 1935, ad B) najkasneje do dne 1. XI. 1935.

Uslužbenški davek morajo pobrati, odnosno odvesti davčni upravi s seznamom vsi delodajalci, ki zaposlujejo preko 20 uslužbencev, kakor tudi vse državne in samoupravne institucije in načeloma družbenemu davku zavezane osebe, ne glede na število zaposlencev — najkasneje 15 dan po preteku vsakega meseca. Ostali delodajalci pa morajo pobrati uslužbenški davek v davčnih znamkah tako, da jih ob vsakokratnem izplačilu mezde nalepijo v davčni knjižici na za to določenem mestu in uničijo z žigom ali svojoročnim podpisom. (Čl. 98., 99., 100. zak. in pravilnik o neposrednih davkih). Davke na neoženjene osebe, katerih mesečni prejemki znašajo več kot 2.500.— pa morajo vsi delodajalci brez izjeme odpremiti v istem roku davčni upravi v gotovini. Zavodi, naprave in podjetja, ki so

GRAJSKI KINO Telefon 22-19

Danes četrtek zadnji dan »POT DO SRCA« Hans Söhnker, Charlotta Susa.

Jutri petek premiera milijonskega veeledela

»BENGALI«

To veeledelo je film, kakršnega vidite le redko. kedaj, zato se cenjeno občinstvo opozarja, da si nabavi vstopnice v predprodaji.

V soboto ob 14. uri in v nedeljo ob 11. uri izboren film »Danes in jutri« po resničnih dogodivljajih. Pri znižanih cenah.

Kino Union. Danes največje monumentalno filmsko remek-delo »Stari in mladi kralji«. Grandiozna vsebina igre in režije. V glavni vlogi Emil Jannings, Leopoldina Konstantin in Georg Aleksander.

Narodno gledališče

REPERTOAR.

Četrtek, 10. oktobra ob 20. uri: »Izdaja pri Novari«. Premiera. Red A.

Petek, 11. oktobra: Zaprto.

Sobota, 12. oktobra ob 20. uri: »Bratje Karamazovi«. Red B.

Nedelja, 13. oktobra ob 20. uri: »Tartuffe«.

Abonentje reda A imajo drevi prvo predstavo. Prejmejo premiero Arxove drame »Izdaje pri Novari«, ki je silno učinkovito delo. Z režijo tega dela se predstavi mariborskemu občinstvu absolvent dunajske igralske akademije Peter Malec.

Prav velik uspeh je ob otvoritvi dossegla dramatizacija slovitega romana »Bratje Karamazovi«. Vsekakor je to ena najboljših predstav zadnjih sezon ter pomeni njena uprizoritev tudi za večje odre preizkušnjo umetniške tvornosti ansambla. Pretresljiva drama ima osem slik, ki se zvrste na novem krožnem odru kar najhitreje. Prva ponovitev tega dela bo v soboto 12. t. m. za red B.

Prva nedeljska predstava bo to nedeljo zvečer. Ponove izborna komedijo neprekosljivega mojstra klasične komedije Molierea »Tartuffe«. Delo dominira med Moliereovimi ter zaradi stalne aktualnosti vedno zanimiva in uspeva.

Abonentje, dvignite svoje izkaznice, ker bodo sedaj abonentske predstave v teku! Sprejemajo se še nove prijave vsak dan pri gledališki blagajni, telefon 23-82. Mesečni obroki od 9 Din navzgor!

V gledališki pevski zbor se sprejemajo novinke in novinci. Priglasje sprejema kapelnik Herzog vsak dan od 12. do pol 13. ure, ali pa gledališka blagajna.

dolžna pobirati davek na rente po čl. 11. zakona o nep. davkih, morajo odpremiti pobrane zneske po seznamu najkasneje v 45. dneh po preteku vsakega polletja.

Davčni zavezanci **splošnega** davka na posl. promet po zakonu z dne 31. I. 1922, ki plačujejo davek po knjiži opravljenega prometa, morajo predložiti prijave in plačati ustrezni davek za III. četrtletje 1935 najkasneje do 30. X. 1935. Davčni zavezanci skupnega davka na posl. promet, po zakonu z dne 12. julija 1930., ki so izbrali način plačevanja po vplačilih v gotovini in menicah, morajo polagati odplačila po prometu prejšnjega meseca v 20 dneh po preteku vsakega meseca z mesečnimi prijavami, oni pa, ki so izbrali za podstavo obračuna promet po fakturah pa v 50 dneh po preteku vsakega meseca. Dokler se ne izvrši odmera davkov za tekoče leto, se morajo plačevati po davčnem predpisu iz prejšnjega leta (čl. 147.). Davek novih davčnih zavezancev in novih davčnih predmetov se mora plačati najkasneje v 30 dneh po prejemu plačilnega naloga.

Kdor ne plača dospelih obrokev do skrajnega plačilnega roka, mora plačati od tega dne pa do dne plačila 6% ne letne zamudne obresti in proti njemu se uvede izvršilno postopanje, ki je v zvezi z izvršilnimi stroški.

MARIJ SKALAN

ROMAN

Sida Silanova

Ne...« je dejala in se vedno zasmejala. »Oprosti mi! Tako premišlujem, kadar sem sama. Sedaj vidim, da je zares vse brez haska. Saj te ne bi mogla zapustiti. Tvoja sem, naj se zgodi kakoli. Resnična ljubezen ne prenese filozofiranja.«

»Filozofija in ljubezen sta skregani med seboj kakor pes in mačka. Ako bi bilo drugače, prave ljubezni med moškim in žensko najbrže sploh ne bi bilo. Predstavi si filozofa, ki bi si sestavil teoretična merila in bi se z njimi napotil iskati nevesto! Si ga predstavljaš? Asketško mršavega moža z dolgo brado, metrom in leščerbo? Ga vidiš, kako potuje od mesta do mesta, od vasi do vasi, od hiše do hiše ter meri in sveti? Dneve potuje, mesece, leta, stoletja, tisočletja. Brada se mu daljša, sivi... Vsak dan se mu znova zaškri upanje, da se le bliža tako zaželenemu cilju; a vsak dan mu znova ugasne...«

»Lepa pravljica.«

»Da, samo pravljica...«

XXI.

Nekega dne se je ustavila pred Martinčevo vilo nepričakovano Ervinova limuzina, a namesto Ervina je stopil iz

nje Josip Silan. Sida, ki je stala pri oknu, se je instinktivno zdržnila.

»Oče...« je zašepetala. »Ves ta čas se ni zmenil zame, kakor da me sploh ni. Čemu prihaja? Ga pošilja Ervin? Kaj se je zgodilo?«

Tisoč možnosti ji je v enem samem hipu švignilo skozi možgane, a ustavila se ni nobena. Ni imela časa. Josip Silan je že potrkal na vrata njene sobe. Njegove poteze so bile še trše kakor navadno in oči so mu žarele v nekem nervoznem, jezrnem in obenem oblastnem blesku. — Pozdravil jo je kratko in hladno.

»Lepo, da si me prišel obiskat tudi ti,« je dejala v zadregi, samo da je nekaj rekla in pretrgala neprijetni molk.

»Nisem te prišel obiskat,« je odgovoril trdo. »Prišel sem pote.«

»Pome? Kako? Kam naj grem?«

»Domov.«

»Čemu?«

»Menda veš sama najbolje.«

»Prav nič ne vem. Moja bolezen...«

»Je čisto navadna sleparija,« ji je presekalo trdo stavek. »Pretveza za namerne, ki so mi dobro znani.«

Sida je prebledela, a je vendar dejala:

»Ne razumem te.«

»Me nočeš, reci. Ti tvoji živci so navadna babja oslarija, ki jo lahko natvežeš Ervinu, ne pa meni. Odšla si od doma samo zaradi tega, da si svobodna in se lahko nemoteno sestajaš s svojim ljubimcem in goljufaš svojega slepega moža. Ti...«

»Oče...« je kriknila Sida in se komaj obvladala.

»Nobenega ugovora. Vse kar bi mi dejala, bi bila laž. Vem vse. Zdravnik se vozi vsak teden dvakrat, trikrat na obiske k tebi, in gotovo ne kot k pacientki. Za svoje »živce« imaš zdravnika tu.«

»To je podlo...«

»Da podlo je varati zahrbtno takega moža, kot je Ervin. Vrniti ti je položaj, dvigniti te je in ti vrgel pred noge sebe in vse svoje, ti pa mu plačuješ s podlostjo. Vrabci ob cesti od Hrušnice do Maribora čivkajo o tem, in on je edini, ki jih ne sliši. Zato sem prišel, dokler ni prepozno. Ako bi jih slišal, bi bilo konec vsega. Zletela bi na cesto ti in jaz.«

»Torej spet 'ti' je kriknila v navalu divjega napada. »Spei ti in samo ti. Zaradi sebe si torej prišel, kakor takrat, ko si me vrgel v ta zakon, ki mi kakor vampir pije kri in misli. Ne zaradi mene, ne zaradi Ervina, ne zaradi poštenja in ljudi, zaradi svojega egoizma, ki bi šel mirno preko krvi lastnega otroka, kakor preko usmrajene vode. Zaradi se-

be si se spomnil, da je varanje zakonskega druga podlo, ti, ki si vse življenje varal svojo ženo, mojo mater... Toda vedi, da ti odrekam za to vsako pravico in mi ni prav nič mar, kaj kdo govori in kaj se zgodi. Enkrat sem se žrtvovala za Silanovino, to se pravi zate samo zate, drugič se ne bom več. Da, ako že želiš, varam Ervina, varam ga z dr. Frangežem in ga bom varala tako dolgo, da mi vrne uničeno svobodo in z njo izgubljenno srečo. Nič me ne briga Silanovina, nič me ne brigaš ti, četudi bi bil še desetkrat moj oče in ne samo enkrat. Oče? Kaj je bilo v tebi kdaj očetovskega? — Edino, kar si storil zame, je bilo to, da si me spočel, pa še takrat ne namenoma. Potem se osemnajst let, vse do dneva ko si splezal po meni kakor po lestvi iz svojega gospodarskega poloma, zame sploh nisi zmenil. In tudi potem, ko sem ti odslužila, si spet pozabil name. Poginila bi bila lahko, k meni ne bi bil prišel. Zato je sedaj prepozno. Ne grem.«

Silan je onemel. Sidin divji izbruh ga je tako iznenadil, da prvi hip niti ust ni odprl, in je mirno čakal, da gre mimo ploha njene zbesnelosti. Ko pa je onemogla utihnila, se zasopla opotekla v naslanjač in histerično zaihtela, je divje udaril po mizi:

»Molči, vlačuga!«

»Samo tvoja hči,« je bruhnila med ihto.

(Se bo nadaljevalo.)

Je življenja in sveta

Doživljaji in odisejade švedskega Casanova

Mož s 100 nevestami — Doktor, tolmač, ki ne zna nobenega jezika — Specialist za žensko lepoticenje

Če koga 6 let preganjajo in zasledujejo, če se v vodilnih časopisih švedske države objavljajo slike dotičnega, pa se dotični neženirano sprehaja po štokholmskih ulicah in se zabava sredi tucatov lepih žen in na njih stroške živi, potem imamo opravka ali z genialnim zločincem ali pa z umobolnim, katerega življenje spremljajo neverjetna srečna naključja. Skoro neverjetno zveni življenjska zgodba človeka, ki je še pred leti bil čisto navaden Lars Gunnar Larsson, pa se je preko noči na mah sprevrgel v doktorja Bo Gunnar de Ruthe.

Mojster »lepoticenja«.

Naš »junak« je v svojem življenju doživel dve etapi. V prvi je prišel leta 1898 v kraju Skovde in končal leta 1926 v Stockholmu. Druga faza njegovega življenja pa pričneta leta 1929 v Stockholmu in se zaključuje leta 1935 v zaporih. V prvi fazi svojega življenja se imenuje čisto preprosto Lars Gunnar Larsson, v drugi fazi pa dr. Bo Gunnar de Ruthe. Leta 1929 se nenadoma pojavljuje v švedski provinci simpatični mlad mož, ki se v vseh družabnih krogih predstavlja za dr. de Ruthe kot zdravnik kirurg in specialist za razne lepotne operacije. On osrečuje v švedski provinci mlade žene z najrazličnejšimi nasveti za lepoticenje. Uspehi lepoticenja sicer niso bili bogve kako veliki, toda gospod »doktor« je vseeno užival v vseh krogih ženskega sveta simpatije in čvrsti položaj. Ko pride leta 1932 v Stockholm, obesi medicino na klin in postane tolmač v neki turistični pisarni. Toda tudi to je za njega prav za prav sijajen uspeh, kajti on ne ume niti nemški, niti francoski, niti angleški, še manj pa španski, da, celo svoje materinščine ne obvlada. In vendar postane v vsem Stockholmu slaven. Pripoveduje svojim neštetim nevestam in prijateljicam, kako je bil vojaški zdravnik v Marokku, kako unaško se je tamkaj boril proti Abdel Krimu in koliko odklikovanj je postal dežen za svoje junaške čine.

»Lepotni institut«.

Ni minilo leto dni in že se pokažejo posledice, ki so jih v ženski fantaziji godila pripovedovanja tega Casanova. Kar tako mimogrede se je poročil s hčerko markiza de la Falaise, ki pa je kmalu na čudovit način našla svoj konec ob priliki neke avtomobilske nesreče v Bois

de Boulogne. Pri znanem Kreugerjevem polomu je »izgubil premoženje 11 milijonov kron« — tako je razlagal v stockholmski družbi in tudi »svojo vilo v Nizzi« je moral prodati radi tega. Toda ta tragika ga prav nič ne moti, da ne bi istočasno živel v razkošju in elegantnosti, vedno v družbi lepih in bogatih mladih dam, katerim v slabi švedščini razlaga svoje velike načrte, da hoče postaviti velik modern lepotni institut. Naravno prečkanost tega Casanova si moremo predstavljati šele ob ugotovitvi, da je istočasno krožilo za njim polno tiralic s slikami. Toda te tiralice gospoda »doktorja« niti najmanj ne motijo, kajti on živi v blagostanju z neko mlado Norvežanko, ki ima precej denarja in krasno urejeno elegantno stanovanje. Istočasno, ko se vršijo za njim preiskave in poizvedbe, si da tiskati najlepše vizitke in razkošen pisemski papir, »kupeje« najrazličnejše instrumente in priprave, s katerimi obdeluje po lepoti hrepeneče Stockholmljane z ono ljubeznostjo in prisrčnostjo, ki jo brez nadaljnega lahko prisojamo francoskemu doktorju. Mlade stockholmske dame so naravnost vzhlele ob »ordinacijskih« obiskih pri »doktorju«, če tudi ne postanejo radi tega nič lepše, pač pa iz dneva v dan siromašneje, kajti dr. de Ruthe ume izstavljati račune za svoje »ordinacijske« ure. Slava gre po švedskem, pacientke drviijo skupaj, »doktor« ima polne roke dela, je iskani kavalir, po zimi smučar, zahaja v najlepše lokale in edina njegova skrb je bila, da ne bi pacientke, ki so bile neveste, ljubice in finančirke obenem, prišle med seboj v stik in si med seboj pričele pripovedovati o simpatičnem ljubčku, kar bi moglo zanj postati usodepolno. Denar, ki ga je izvalil svojim oboževalkam, je hotel naložiti v izdajo velikega dela o lepoticenju, toda našemu »doktorju« je praksa jemala preveč časa, radi česar si je pomagal na veliko enostavnejši način. Kupil je čisto knjigo o lepoticenju, ki jo je izdala znana strokovnjakinja Josipina Huddleston. Knjiga je izšla leta 1932 in slavni »doktor« jo je dal čisto enostavno pretipkati. S tem materialom v roki je obožujoče pacientke prepričal o svojem »učeništvu«.

Zvezda zahaja...

Toda spomladi letošnjega leta so postala »doktorju« v Stockholmu tla pre-

vroča. Nenadoma je kot francoski zdravnik prejel poziv francoskega poslanstva v Stockholmu, da mora radi italijansko-abesinskega konflikta nenadoma odriniti v francosko vzhodno Afriko ob istočasnem napredovanju v podpolkovnika. In tako se je zgodilo, da ni odrinil v vzhodno Afriko, ampak je smatral za primernejše, da se umakne v švedsko provin-

co. Toda kupčija ne cvete več, užaljene neveste Stockholma in opeljarjeni trgovci se dvignejo v svetem ogorčenju, preiskava se nadaljuje s pospešenim tempom, vsa goljufija pride na dan in nekdanj razkošno življenje francoskega »doktorja« se sprevrže zopet v hohštalerske podvige Larsa Gunnarja Larssona.

Prestolnica kraljice Sabe

Skrivnosti nekdanje prestolnice junaške Abesinije

Sedanje največje mesto Abesinije, Addis Abeba, ni še niti petdeset let njena prestolnica. Pred njo sta bili prestolnici mesti Gongar in Magdala, še prej pa Aksum na severu blizu meje italijanske Eritreje. Tam stoji hram, ki ga zelo časte daleč naokrog kristjani, ker verujejo, da je shranjena v njem iz jeruzalemskega hrama prenešana dragocena listina, ki naj bi jo bila prinesla sem Salomonov sin kralj Menelik I. in kraljica Saba. Prvotna stavba je bila porušena in sežgana, leta 1543 med navalom mohamedanov pod vodstvom Ahmeda Grana, ko je bil poleg mnogih historičnih spomenikov uničen tudi hram. V tem hramu so na kolenitem prestolu kronali etijopske vladarje. Sedanji hram, ki bi ga lahko imenovali katedrala, so zgradili portugalski jezuiti, ki jih je bil poslal portugalski kralj v Abesinijo ne samo v verski, temveč tudi v politični misiji. Prva ekspedicija je imela v obrambo 400 mušketirjev in ti so pomagali zločiti odpor nomadskih tolpe Ahmeda Grana, zlasti ko je padel njihov vodja.

Portugalski duhovniki so ostali v Abesiniji do preteklega stoletja, ko so bili

izgnani. Med najbolje ohranjenimi starinami v Aksumu so visoki nagnjeni in poškodovani monoliti, dobro znani iz študij mnogih evropskih arheologov. Po kriti so z lepimi, dokaj dobro ohranjenimi skulpturami, nimajo pa napisov, tako, da se ne ve, čemu so bili prav za prav postavljeni. Okrog stoje kameniti oltarji, na katerih so pred 2.000 leti prinašali bogom krvave žrtve. Wallis Budge domneva, da so postavili monolite na čast solnčnemu bogu kralji, po poreklu tuji in pogani, in da izvirajo iz 4. stoletja pred Kristusom.

V Aksumu so našli tudi v kamni vklesan napis, ki govori o junaštvih aksumskega kralja Ezane, ki je živel sred 4. stoletja pred Kristusom. Ta napis v treh jezikih je mnogo pripomogel k spoznavanju abesinske zgodovine. Pozneje je Aksum prenehal biti prestolnica, svoj pomen kot božja pot in versko središče Abesinije je pa ohranil do naših dni.

V vsako slovensko hišo „Večernik!“

Razno

ZIMA SE PRIBLIŽUJE.

Zelo ugoden nakup vsakovrstnih štedilnikov in peči pri Justinu Gustinčiču, Maribor, Tattenbachova 14. 4610

Posesi

Kupim v Mariboru na prometnem kraju donosno STANOVANJSKO HIŠO do Din 200.000. Prezajem tudi hipoteko. Natančne ponudbe na upravo »Večernika« pod »Gotovina«. 4501

Prodaj

PERJE puh, pernice, odeje, vatrane in flanelaste, zavese, preproge, pregrinjala za divane in posteljne, namizne garniture ugodno in poceni pri Novaku, Koroška 8, Vetrinjska 7. 4285

HOLANDSKE CVETLIČNE

ČEBULICE, hijacinte, tulpe, narcise itd. dobite po zmerni ceni v cvetličarni Anton Požar, Tyrševa ulica. 4540

ŠIVANJE

posteljnih odej iz vate, volne in puha. Kloti v vseh kakovo stih in barvah, na izbiro. Za solidno izdelavo jamčim. Najceneje pri Novaku, Koroška cesta 8. 4612

Sobo odda

SOBO s hrano oddam. Vrbanova 28, pritr., desno. 4697

OPREMLJENO SOLNČNO SOBO

oddam takoj. Razlagova 25-II desno. 4606

Separiran

OPREMLJEN KABINET oddam. Glavni trg 12-II. 4604

MAJHNO SOBO

oddam, najraje dljaku za 100 Din. Naslov v upravi »Večernika«. 4610

Sobo išče

OPREMLJENO SOBO s štedilnikom iščem. Ponudbo pod »Strogo čisto« na upravo »Večernika«. 4603

Službo dobi

POTREBUJEM LEPO UČENKO

z dobrim glasom za familiarno damsko tamburaško kapelo. Pogoji hrana, stanovanje in 300 Din mesečne plače. Ponudbe s sliko ali osebnostno na Milan Pandurovič, Ljubljana, Sv. Petra cesta 78/II. 4599

Kupujte svoje potrebnosti pri naših inserentih!